

“Başörtülü” alkolik

Prof. Dr. Yüksel Altuntaş

1961 yılında İstanbul'da doğdu. Pertevniyal Lisesi'nin ardından 1985'te İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1996 yılında doçent oldu. 1999'da Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi iç Hastalıkları Klinik Şefliğine atandı. 2003-2005 arasında aynı hastanede başhekimlik görevini yürüttü. Halen Endokrinoloji ve Metabolizma Klinik Şefi olan Dr. Altuntaş, Metabolik Sendrom Derneği kurucusu ve ikinci başkanıdır. Ulusal ve uluslararası pek çok dergide makaleleri yayımlanan, birçok derneğe üyelikleri bulunan Altuntaş, evlidir ve 3 çocuk babasıdır.

Sanırım doksanlı yılların başıydı... Çalıştığım hastanede konsültasyona çağrıldığım hasta tipik bir karaciğer sirozu idi. Ülkemizde karaciğer sirozunun en büyük nedenlerinden biri de kronik hepatit B veya C enfeksiyonudur. Ben de “Hastanın sirozu herhalde viral hepatit B

veya C nedeni ile olmuş olabilir” diye düşünerek bu yönde sorular sormaya başladım. Bu sırada hastanın refakatçisi olan ve aynı zamanda hemşire olan kızının beni bir tarafa çekerek kulağıma fısıldadığı cümleler beni çok şaşırtmıştı. Annesinin alkol nedeniyle karaciğer sirozu olduğunu mahcup bir ifadeyle söylüyordu. Şaşırmıştım, çünkü karşımda-

ki hasta başı örtülü, namazlı niyazlı, nur yüzlü bir kadındı. Meğer annesine Almanya'da çalıştığı dönemde böbrek taşı nedeniyle gittiği bir doktor tarafından taşı düşürmesi için bol bol bira içmesi tavsiye edilmiş, sonuçta daha önce alkol almayan hasta bu tavsiyeye bir şekilde uymuş ve “şifa yüce yaratandandır” diyerek ilaç niyetine alkol almaya karar ver-

miş. Ne de olsa hekim tavsiyesi! Alkolü aldıkça biraz rahatlama hissedenden hasta her ağrı olduğunda alkol almayı devam etmiş ve bir müddet sonra sürekli kullanmaya başlamış. Bir zaman sonra artık alışkanlık haline gelen alkol alımı yıllarca sürmüş ve sonuçta hastamız çaresiz alkol bağımlısı haline gelmiş. Yıllar sonra giderek karnı şişmeye başlayan ve halsizlik yakınmaları ortaya çıkan hastaya alkole bağlı karaciğer sirozu tanısı konmuş...

Hekimlerin hastalarını muayene ederken sorduğu belli sorular vardır. Bunlardan bazıları hekimin de hastanın da hoşuna gitmez ama sorulması gereken önemli sorulardır bunlar... Alışkanlıklar sorusunun biri sigara, diğer ise alkol veya madde bağımlılığıdır. Bu sorulardan en sıkıntılı olanı ise "Alkol alıyor musunuz?" sorusudur. Bu soru karşısında genellikle hastalar hemen savunmaya geçer. Alkolü açken almadıklarını, protein ağırlıklı meze ile aldıklarını, bu yüzden daha az zararlı olduğunu, zaten fazla içmediklerini, önemli günlerde biraz aldıklarını, bunun da en tabii hakları olduğunu sevimli bir hal ile ifade ederek "Vallahi bir daha yapmayacağım" diyen çocuk mahcubiyetinde iyi bir savunma yaparlar. Bazı hastalar alkol aldıklarını ama bunun dosyaya yazılmamasını, kayda geçmemesini lütfen istirham ederler. Fakat hastalar ne derse desin sonuçta alkol alıp almadıklarının ve de aldığı miktarın onay makamı hasta yakınlarıdır. Alkol almadığını ifade eden hastanın alkol ile ilgili tüm ilişkileri hasta yakınları tarafından doktora jurnallenir. Hastanın kim olduğuna bakılmaksızın rutin sorulan bu alkol sorusu muhafazakâr insanlara da sorulduğunda çok renkli tepkiler alınır. Bazen acı bir tebessümle "hayır", bazen mağrur bir eda ve gülümseme ile "asla", bazen hiddetle veya yumuşakça bir ses tonu ile başı yukarıya kaldırarak "haşa", bazen de sağ elini göğsünün üzerine koyarak kendinden gayet emin bir "estağfurullah" cümlecikleri saçılır etrafa. Bazen bu sorulardan hakarete veya zulme uğramış bir hasta görüntüsü yansır. Bazı muhafazakâr hastalar da küçümser bir eda ile "Bize de bu sorulur mu bu ya hu?"nun dayanılmaz zorluğu içinde cevap verirler. Hekim cephesinde de buna benzer bir durum vardır. Çoğu hekim de bu alkol sorusunu önemsemez veya hastaya yakıştıramaz, sonuçta sormamayı tercih eder, atlar geçer. Bazı hekimler de ısrarla hastanın kim olduğuna, görüntüsüne, durumuna bakmaksızın "durumdan vazife çıkarmadan" sadece "gözlerimi kaparım vazifemi yaparım" düsturu ile al-

kol sorusunu gayet büyük bir ciddiyetle ve ısrarla sorgular.

Etrafımda 7-8 asistanın ile hasta yaklaşımları başında eğitim viziti yaptığım günlerden birinde başarılı bir asistanım hastayı tüm ayrıntıları ile sunuyordu. Hastanın şikayetleri sıralandı, arkasından özgeçmiş, soy geçmiş özellikleri de söylendikten sonra alışkanlıklar bahsine geldiğinde hastanın 20 yıl süre ile günde 2 duble alkol aldığı fakat son 20 yıldan beri alkol almadığını anlattığında hastanın yüzü mahcubiyetten ve üzüntüden renkten renge girdi. Zira karşımızdaki hasta sakallı, mübarek yüzlü namazlı niyazlı bir kimse idi. Sır, faş olmuştu. Ben durumu fark ettiğimde asistanımı uyararak kısa geçmesini söyledim. Fakat heyhat o da ne! Asistanımın o günkü hastayı takdim performansı muhteşemdi. Coştukça da coşuyordu. Anlatıyor da anlatıyordu. Ayrıntılara giriyordu. Kaş ve göz hareketlerim de fayda etmeyince sonra görüşürüz diyerek hastanın yanından çıktık. Ertesi sabah vizitte aynı zulüm seremonisi istenmeden de olsa tekrarlandı. Aman yarabbi. Hastanın yerinde olmak istemezdim. Yine hastanın yüzü renkten renge girdi. Hastaya bir şey olacak diye korktum. Çaresiz yine çıktık. Asistanımız işini iyi yapıyordu ama basireti bağlanmıştı bir kere. Hastanın yattığı 2-3 haftalık süre boyunca bizim tarafımızdan istemeden de olsa maruz kaldığı bu nahoş durum beni ikileme sürüklemişti. Koyun post derdinde kasap et derdinde" misali...

Sonuç olarak alkol içen insanlarımızın azımsanamayacak bir kısmı alkolün sağlığa etkilerini bilir. Kolesterolle iyi geldiğini, damarları açtığını yani kalbe iyi geldiğini daha çok bilir. Hatta bazı alkol severler az miktarının faydalı olduğu konusunda konferans bile verebilir. Bazıları yanlış olduğunu bile içtiği alkolü bir gün bırakacağına, bıraktıktan sonra da tövbe edip hacca gideceğine ve namaza niyaza başlayacağını düşünür. Bu nedenle de kendisinin bu konuda bir anlamda dokunulmazlığı olduğunu varsayar. Nasıl olsa bırakacaktır. Üzerine biraz gidildiğinde ise sülalesindeki tüm mübarek kimseleri, hacıları, hocaları, ehl-i dil'i bir bir sayar. Yani onlar için alkolü bırakmak eşittir hac, eşittir namaz ve niyazdır. Bu yüzden ileride zaten bırakılacak alkolü şimdilik almakta sakınca görmez ve de keyifle içer... "Kahır ve lütfun ikisine de aynı zamanda mazhar olmak" isteyen bir kısım dindarlar ise alkolle arasını bozamamıştır henüz. Bir kısmı için ise asla bırakılmayacak bir şeydir alkol. Kime ne?

Alkol içen insanlarımızın azımsanamayacak bir kısmı alkolün sağlığa etkilerini bilir. Kolesterolle iyi geldiğini, damarları açtığını yani kalbe iyi geldiğini daha çok bilir. Hatta bazı alkol severler az miktarının faydalı olduğu konusunda konferans bile verebilir. Bazıları yanlış olduğunu bile içtiği alkolü bir gün bırakacağına, bıraktıktan sonra da tövbe edip hacca gideceğine ve namaza niyaza başlayacağını düşünür. Bu nedenle de kendisinin bu konuda bir anlamda dokunulmazlığı olduğunu varsayar.

Öyle demiş Nesimi:

*Ben melamet hırkasını
Kendim geydim eğnime
Arı namus, şişesini
Taşa çaldım kime ne!*